

Մտակալ.—Յերեկվայ ժամը 1-ին բորսայի դահլիճում մինիստրների խորհրդի նախագահի ներկայությամբ կատարվեց Մտակալի բորսային ընկերության ներկայացուցիչներին հիստորիորաբան իրավաբանի նախագահ Կրեյստիցիովը դիմելու ստատուս-սեդերիտար Կոօպերացիայի մի երկար ողջույնի ճանուղի, որ վերջացրեց այսպէս. «Մենք չենք կասկածում, որ երկրի բոլոր անասական ոյժերի բազմակողմանի ու լայն զարգացման հերթական խնդիրը կը հանդիպէ յանձնին ձեր եռանդուն պայտուպանի, նաև ընդարձակ կարող նախաձեռնութեանը, որ ներկայումս անսնունձնապէս անհրաժեշտ է ներկայանում։ Մենք հաւատում ենք, որ մտակալ ապագայում կառավարութեանն և օրէնսդրական հաստատութեանն միացնելով շնորհիւրով Ռուսաստանը ձեր ղեկավարութեամբ հաստատ քայլով ոտք կը դնէ իրեն մեծ երկիրը իր բոլոր արտադրելի ուժերի լայն զարգացման ճանապարհի վրայ»։

Պատասխանելով Կրեյստիցիովի ողջույնին, մինիստրների խորհրդի նախագահը շնորհակալութիւն յայտնեց յանձնին Կրեյստիցիովի Մտակալի բորսային ընկերությանը նրա ողջույնի համար։ Ապա Կոօպերացիայի նախագահը Մտակալի անդամներին անուշամտանով անուշակամ բարիւնական մտախնայ ասաց ի միջի այլոց, «Կարծում եմ, որ ոչ ոք չէ մտորում այլևս յետ շրջել ղեկը, որպէսզի օրէնսդրութեան նոր պայմանները տեղ թաղաւորին դարձնեն նրա կառավարական եղանակները, ոչ որ Ռուսաստանի ղեկավարները չէ երազում իրենի յետադարձ ընթացքի մասին, չէ տեսնում մեծ Ռուսաստանի առաջընթացները ու բարգաւաճումը»։ Կայսրի կամով կատարված դատարանի մէջ։ Ինչպիսի կը լինէր ապագան, դա գործարկ է մեծանց։ Ինչպիսի կը լինէր 4-րդ Դուստան, այդ կառավարութիւնը ի հարկէ չէ կարող իմանալ։ Կարելի է միայն ցանկանալ, կարելի է ակնկալել, կարելի է այս կամ այն յոյսը տանել։ Վերջում Կոօպերացիայի մտակալում է, որ 4-րդ Դուստան լինի աւելի վերստանակ 3-րդից, որովհետև 3-րդ Դուստան անկարող եղաւ լուծել մի շարք կարևոր հերթական հարցեր։ Իսկ առաջին և երկրորդ Դուստանները բոլոր Կոօպերացիայի չէին աշխատում, նրանք դարձել էին միայն իշխանութեանը պաշտօնակալ կամ դրոստարով նրա վրա, մի պարագամուտք, որ կարելի էր առաջարկել սոսի տոնական ժամանակ, և ոչ այն օրերում, երբ պէտք է հոգալ, որպէսզի Ռուսաստանը ամբարշտովի դրոշմը, բարեպաւէ իր դրութիւնը ներսից, ընթանայ ղեկի այն ապագան, որ կտակել է նրան նրա բազմադարեան պատմութիւնը ինչպէս մեծ պետութեան։

Մենք ամենքս լքել ստորկինը կանցնենք, կերթանք.—աւարտեց Կոօպերացիայի խորհուրդը։ Մենք չենք ղեկավարում մի բանը չը պէտք է անցնել. դա Ռուսաստանն է, նրա ապագայ փառքն ու լուսաւորութիւնը»։

Մինիստրների խորհրդի նախագահը այցելեց Ֆինանսների մինիստրութեան հաստատութիւնները, երեկոյան ներկայ եղաւ ճաշին Կրեյստիցիովի մոտ։

Պարիզ.—Գերեզմանային խորհրդի մեծամասնութիւնը փակեցին իրանց հիւստիքը, որպէս զի յարգեն Բրիտանիայի յիշատակը։

Մինիստրնախագահ Պեռնակարէն, իբրև Մէլզա նախագահի գերեզմանային խորհրդի նախագահ, ճառ արտասանեց, որ

րի մէջ վկայեց, թէ Փրանսիան խաղաղասէր է ու հաւատարիմ Ռուսաստանի դաշնակցութեանը և Մեզիկայի բարեկամութեանը։ Մանրագրեց և գործադրեց Փրանսիայի հորդութիւնը ձեռնարկելու և զինուորական տեսակետից խաղաղութիւնը պահպանելու համար։ «Ճանք» հարորդում է, որ մեծ պետութիւնները դադարել են աւանանք տալուց չինական կառավարութեանը, իբրև բողոք, որ Չինաստանը պայմանազօր կը ստորագրել բէրիական դրամատուրերի հետ 25 միլիոն փոխառութեան մասին։ Բէրիական արևատուում են գրեւ բերել նոր փոխառութիւն 50 միլիոն գումարով։ Ռուս-սովական ընկեր դուրս ելաւ բէրիականների կազմից, Փրանսիական և անգլիական սեղանաւորները, որոնք համարաչափ էին գործում բէրիականների հետ, հանդիպեցին բացասական վերաբերմունքի իրանց կառավարութիւնների կողմից։ Փրանսիան հաւանօրէն կը փակէ իր շուկան պայմանից դուրս կատարվող փոխառութիւնների համար։

Լոնդոն.—Պատգամաւորների պալատը Հոմբուրկի վիճարարութիւնների ժամանակ Բալթիկը հեգնանքով խօսեց պետական կառավարութեան գերընթացներին նախագահի երաշխաւորութեանը։ Բալթիկը իր ճառի վերջը մատնանցեց, որ Անգլիան օրհասական կերպով թուլանալ է հոմբուրկը մտցնելու անհետաճառ առաջին քայլով։ Պատերի ստատուս-սեդերիտար Մամուլը, պաշտպանելով հոմբուրկը, ասաց, որ բոլոր պղծերը ձգտում են ինքնավարութեան, և օրինակ բերեց Եգիպտոս-Սօմալիանայի սամամարտութիւնը։ Վերջին 150 տարիների փորձը ցոյց տուեց, որ աւստրիական տարբար տեղում է սեպարատիզմ. կառավարութիւնը բաւարարում է ինչպիսի, արդարացի ու իրազործելի (ճախարհային թիւն մինիստրական ախոսեւրում)։

Համայնքների պալատը Բալթիկը իր ճառի վերջը մատնանցեց, որ Անգլիան օրհասական կերպով թուլանալ է հոմբուրկը մտցնելու անհետաճառ առաջին քայլով։ Պատերի ստատուս-սեդերիտար Մամուլը, պաշտպանելով հոմբուրկը, ասաց, որ բոլոր պղծերը ձգտում են ինքնավարութեան, և օրինակ բերեց Եգիպտոս-Սօմալիանայի սամամարտութիւնը։ Վերջին 150 տարիների փորձը ցոյց տուեց, որ աւստրիական տարբար տեղում է սեպարատիզմ. կառավարութիւնը բաւարարում է ինչպիսի, արդարացի ու իրազործելի (ճախարհային թիւն մինիստրական ախոսեւրում)։

Հոմ.—Քաղաքական շրջաններում և մամուլի մէջ ոգևորութեամբ ընդունում է այն տեղեկութիւնը, թէ մեծ շէյքը դիմել է սեփուս ցեղի առաջնորդներին, յորդորելով հրաժարվել պատերազմից։ Տեղեկութիւնը համարվում է խոստանութեան արժանի, որովհետև միաժամանակ ստացանք Կարիբից և Բենգալից «Պոպոլ-Ռոմանոս» խոշոր նշանակութիւն և առաջ ապր ժամանակ, ընդունելով որ սեփուս ցեղի հրաժարվելուց յետոյ թիւրքերի գործը բոլորովին անուշ կը տրվի. շէյխի հանդէս գալը նուազանքում է նաև պատերազմի ժողովրդականութիւնը հէնց թիւրքերի մէջ։

Դերնա.—Վերջին կուռմ թիւրքերը կորցրին 5000 սպանված։ Բոսքի և Միրաստուկի շրջակայքում ապրող ցեղերը հեռանում են թիւրքական բանակից և վերադառնում են հայրենիք։

Վիեննա.—Աւարտ - Ունգարիայի 1912 թվի պետական ելեմուտի մէջ պահանջվում է ծախսերը ծածկելու համար 4709 միլիոն կոն, 1911 թվից 22,2 միլիոն կոնով աւելի։ Չինուարական բիւջեն—377,7 միլիոն, 1911 թվի բիւջեն անց է 18,8 միլիոնով։ Մովսիսի բիւջեն—71,7 միլիոն, 1911 թ. դէմ աւելացված է 3,5 միլիոնով։ Համա-

Մենք գիտենք նմանապէս, թէ առողջապահութիւնը որքան է օգտուում այն առաջադիմութիւններից, որ արի են ֆիզիկական (բնագիտութիւնը), զիմիան, ընթացականութիւնը անբեր կառուցման, բնակարանների լուսաւորութեան, սրանց օդափոխութեան, խմելու ջրերի, թէ անսնունք անբերում, թէ անբերով քաղաքներում մարդիկ, մնացող նիւթերի օջիւղների կամ չէղբացնելու համար։ Իսկ այն առաջադիմութիւնները, որ առողջապահութիւնը ցոյց է տուել վարակիչ հիւանդութիւնները նախազգուշութեան գործում, սրանք եղել են իսկապէս փայլուն և բնականորէն մեծանշանութեանը (բախտիւրդ) ու համաճարակաբանութեանը և նա պարտական, որ այնքան մեծ աշխուժութեամբ է մտադրուում այդ հիւանդութիւնների զարգացման ղեկ, հիւանդութիւններ, որոնց մենք առաջ մատնված էինք, որովհետև դրանց ղեկ յարմար ղեկը ունենալու հնարաւորութիւնից և բազմաւորութիւնից գրեթէ էինք։ Մովսիս պէտք է արձանագրել, որ գիտութիւնները արագ կատարվող առաջադիմութիւնները և նրանց գործադրվող առաջադիմութիւնները և նրանց գործադրվող առաջադիմութիւնները պահ մի, կարծես, չէ եղել իրականութեան բարձրութեան վրայ։ Բայց այդպիսի մի պարտութիւն կղի և շատ կարճատև, և առողջապահութիւնը շուտով դառնի այն միջոցները, որոնցում նա ղեկվել է նոր ցուրէ դէմ և նրան սանձարկեց

պետական կառավարութիւնը պահանջում է բացի դրանից արտադրող գործարարականությունը։ 19 միլիոն գործի կարիքների և 67 միլիոն նաւատորմի կարիքների համար։ Բուդապեշտից մասնաւոր տեղեկութիւն է ստացվել, որ մինիստրնախագահ Կուեն-Լեդերվարին վարդ ներկայացնելու է հրաժարականի խնդրագիրը։ Ընդհանուր կարծիքով յայտնող կը լինի ֆինանսների այժմեան մինիստր Լուկաչը։

Թէրան.—Մեկինց Ղազվինի գործարարի հրամանատար զինեթաւմայոր Գարալվը, որ այստեղ էր եկել հրաժեշտ տալու զինպանին։ Գինեթաւմայորը իրականացու շահին և պետական խնամակալին նրան և նրա ուղեկից օֆիցերներին արկեցին շքանշաններ։

Ալգորդ.—Ընտրութիւնների հետեւանքը կը պարզվի ապրիլի 8-ին։

Լիմա.—Չիլիամա քաղաքի շրջակայքի հովտում ընդհարումներ են շինական բանւորների մէջ։ Շաքարեղէնի տնկարանները հրդեհված են։ Շատ մարդ սպանված և վիրաւորված են։ Ուղարկված են զորքեր։

Բրէսլաւ.—Քաղաքային վարչութիւնը 2 և կէս միլիոն մարկ յառակցութեամբ արդարադր պատերազմի հարկը լուսնայ տոնակատարութեան համար։

Վաշինգտոն.—Ամերիկայի կառավարութիւնը չափազանց խիստ նոստայով հարգեց մէկուրիական կառավարութեան, որ նրա վրա պատասխանատուութիւն է ընկնում ամեն մի չարամիտ ու անիրաւ գործողութեան համար, կատարված հիւսիս-ամերիկական քաղաքացիները վերաբերութեամբ։ Նոյն տեսակ նոստ ուղարկված է և արաբ տամբների պարագլուխներին։

ՎՈՍՏՈՐԻ ԱՓԵՐԵՆ

ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ ԵՒ ՀԱՅԳ

Դասակարգման սեռակարգ

Ընտրական պայքարով շահադրուողներուն մէջ առաջին տեղը անընդուն պիտի զբաղէին դաշնակցականները։ Ինքնիշխան երեւնի գերակեցիները, որք վերստին օրինակ են զինակցութիւնը այդ մասով։ Նոյն հետ, միջուկ լու շահանդրութիւնը։ Դաշնակցական միակ արժանիքն հոն էր, որ կըցան լու շահանդրութիւնը և, զգուշ թէ Ինքնիշխան է միակ ուժեղ կուսակցութիւնը, յարեցան այդ զօրաւոր կուսակցութեան։ Դաշնակցութիւնը իբր թէ Ինքնիշխան հետ գործակցելու յանձնաւոր եղաւ կարգ ը պայմաններով... ներքեցիկաբ ը պահանջները գործարար տեսակով պայմանով... Այդ խոստանումները, զորս Ինքնիշխան վիճանաւորը ըրած է և Դաշնակցութիւնը միամտաբար հաւատարմութեամբ, զարակցական անկ կողմ կը տարձայնեն, թէ շատ կարևոր բաներ են, սակայն զօրաւորը չեն կըցան հրատարակել... վառելի Ինքնիշխանը կերպերը շարքերու համար չէ արտոնած անոնց հրատարակութիւնը։ Որքան կարելի է հաւատարմ... նոյն իսկ հրատարակելու անբազաբաբարական համարած խոստանումները, բաւական խնդրական է և այնքան տարակուսելի, որ մարդ արտակարգ կերպով միամիտ ըլլալով։

ՆՅՈՒՆ ԵՒ ՅՅ

Այսպէս՝ ամեն մի նոր արտեստ, լինելով և նոր տեսակի վատասողութեան արդիւր կամ պատճառ, ծննցնում է և երևան է բերում առողջագործման նորանոր միջոցները գործարարութիւններ։ Ամեն մի կեցիքը, դիցուք՝ կենսական միջոցները, առաջացնում է իսկոյն այնպիսի միջոցներ, որոնք և երևան են հաւտում այն։ Մի խօսքով՝ առողջապահութիւնը վատասողութեան պատճառները վրա միշտ յարկող է հանդիսանում։

Վերջին տարիներս առողջապահութիւնը զարմանալի կերպով առաջադիմել է և զարգացել, և նայած հանգամանակներին այդ կատարել են, թէ ինքը առողջապահութիւնը իբրև գիտութիւն, և թէ նրա ճիւղերը, իբրև գործնական գիտելիքներ։ Այսպէս՝ զարգացան, արտեստագործական և այլ առողջապահութիւնները շատ են զարգացել և առաջադիմել ինքնուրոյնաբար հետեւելով կենսից նրանց ցոյց տուած ամենօրեայ պահանջներին։ Տեսնեք զարգացան առողջապահութիւնը առաջ միայն մի նպատակ ունել, այն է՝ առաջնորդները զիջել պահել վարակիչ հիւանդութիւններից։ Իսկ այսօր նա զբաղում է բաւականապէս, նա իր սամամարտ լայնացրել է ու մեծանշան և յաւակնութիւն ունի մասնակցելու ֆիզիկական, մտաւոր և բարոյական կրթութեան։ Ուրեմն զարգացական առողջապահութիւնը հիւանդութիւնների աշխարհից մտնում է այժմ մասնակցութեան սանձանները։

է հաւատարու համար այս տեսակ խոստանումները իրագործմանը։

Դաշնակցականները առանց այդ միամտութեանը ունենալու այնպէս կը կեցին, պարզապէս տերապետող և զօրաւոր ըլլալու տենչով ու փախապաղ ղե իրենց բուն նպատակը չէ թէ ճայ աղբին ընդհանուր շահերուն ապահովութիւնն է, այլ Դաշնակցութեան գոյութիւնը։ Վերջին անգամ որոշուած էր Դաշնակցութեան սնուցիկ ալ շահակց ընել ի ձեռն Դաշնակցութեան մէջուս ընտրուած անձանց ամասականներուն Հեռեւարար նախ Դաշնակցութեան համար գրամական ու նիւթական խնդիր մըն էր շատ մեղաւոր ունենալու հարցը։ Ուստի Դաշնակցութիւնը հարեց զօրաւոր կուսակցութեան իր ընտրութիւնը յանդիմանելու և շատ այն անկէ կարելի եղածին շափ ան օգտուելու համար։

Մակայն Դաշնակցութիւնը իր այս յայտնի ու չափազանց նիւթապաշտ տեսակետը ընկալան է թէ չէր կընար հասարակութեան յայտնի, ուստի պէտք էր ստեղծել տարբեր պատճառաբանութիւններ ու տարբեր տեսութիւններ՝ ժողովրդականութիւն ու հարկաւոր շահին համար։ Ընտրուած միջոցները ընկալան է թէ արամապիք էր հաւատարու դաշնակցականաց պատճառաբանութիւններուն, առանց շատ անգամ ինչը և ինչպէս շատ փոփոխելու։

Դաշնակցականները՝ իրենց Ինքնիշխան հետ միացումը կարգաբանութիւնը մը վրայ, որ կընայ նոյնիսկ իրենց դատապարտութեանը ըլլալու նիւթ Ինքնիշխան օրաւորին յարելու վարդապետութիւնն է, որ որքանոյն ըլլալով բովանդակ հայկական անցանակը՝ զգուշ էր բոլոր հայոց։ Դաշնակցականները կըրնին, «Ինքնիշխան յարել պէտք է անոր համար, որ Ինքնիշխան զօրութեան է, և մենք զօրաւորին ալակցութեանը է, որ կընանք նայ մեղաւոր ունենալու։ Ինչ աստի կհարեցին նաև ժողովուրդը, ըսելով թէ՛ կէք՛ հայերը Ինքնիշխան յարել, որովհետև յարկաւոր Ինքնիշխանը պիտի լրծէ վրէժը, նոյնիսկ հայերը չար ղեկով, հետեւաբար պէտք է դուր ըլլալ և չզարգացնել Ինքնիշխանը։

Այս տեսութիւնը իսկ և իսկ դատապարտութիւնն է ոչ միայն Դաշնակցութեան, այլ բոլոր յեղափոխական կուսակցութեանց, որոնք ինք զօրաւոր շոյելու խոսականութեանը այն ասան ունեցած ըլլալին, ինչպէս այսօր կուենան անհար ինքնառութեանը։

Դաշնակցութեան մէկ ուրիշ տեսակէն ալ զերբ լինելին է։ Դաշնակցութեանը կը պահանջէր, որ Դաշնակցութիւնը առաջնորդը զի ստանձնէր և ոչ թէ հետադուր, որ կընար զարգանց» շարքերուն մէջ հմայաթիւթիւն առաջ բերելու Հեռեւարար Դաշնակցութիւնը առանց շատ բարակ փոփոխելու անձանուր եղաւ Ինքնիշխան տեսակէ կանուխ, իրեն հետ անսնու խոստանումով աղբին մեծամասնութեանը, պայմանով որ Ինքնիշխանը նայ աղբին կողմէ կատարուած ուն գիտելու Դաշնակցութեան ճամբան միայն ցոյց տար։

Արիւս պատուաբեր զերբ մըն էր և կարգիք ասոր համար բազմաթիւ զօրողութիւններ, զորք ըլին առանց ինքնաւարտութեան, բաւ էր որ իրենց նպատակին հասնէին։

Իրապէս Ինքնիշխան հայոց կողմէ եղած ուն առաջակ զերբէք զարգաւոր կերպով մերժուցեալ, միշտ Դաշնակցութեան հետ հանրաշնչելով առաջին և միակ պայմանը նկատուելով։ Հեռեւարար Դաշնակցութիւնը իր նպատակին հասած էր իրեն համար ապահովելով առաւելութիւնները, թէ և այդ առաւելութիւնները ազգային ընդհանուր շահերուն ուղղակի վնասելով ձեռք բերուած ըլլաւ։

Հատալլ

Արդ՝ որն է արել զպրօքը նպատակը։ Զարգացնել և մեծացնել ինչքան կարելի է անհատի սօցիալական և հասարակական արժեքը։ Ինչպիսի, ինչ միջոցներով։ Ինչպիսիք մշակելով, զարգացնելով և կրթելով մանկան ֆիզիկական, մտաւոր և բարոյական ընդունակութիւնները։ Իսկ առողջապահութեան մասնակցութիւնը այս գործում։

Նա՛ առողջապահութիւնը բարձրաբար բաւ պահանջում է զարգոյց համար այն առողջութեանը, ոչ թէ միայն և միայն իրանց վարակիչ հիւանդութիւններից պահպանել համար։ Այ՛, դա շատ նեղ պահանջ է նպատակ կը լինի մեր այսօրվայ առողջապահութեան համար։ Նա աւելի լայն մտքով է իր գործին վերաբերվում և այս պատճառով էր ուզում է նպատակ աշխատանքի բովանդակ ֆիզիկական կրթութեանը և յարմարեցնել մտաւոր զարգացումը ամեն մէկի ֆիզիկական իսկական կարողութեանը, ոյժերին։ Զարգացնել չէ ուրեքին, որ զարգացական առողջապահութիւնը զարգան է կրթութեան և բնախօսական մանկավարժական հիմնաբար։

Ան միւր արքէ հայեցողները զպրօքի է նրա տարիք արդիւնքի, նրանից սպասվող գործի մասին։ Վերջինք մի ուրիշ օրինակ։ Ինքնիշխան հիւանդութիւնների նախազգուշութեան գործը, գիտելով, այսպէս անուսկանձ պրօֆիլաքսիան։

շրջաններուն Եւրոպայի հանրային կարծիքին կամ կառավարութեանը «բարեկամական ղեկավարութեան» ղեկ պատուար կանգնեցնելու համար հայոց պարտաբարեցնելու գործնակութեան կամ հաւատարմութեան թուղթը կը պահանջէր՝ զանոնք փաստ ծառայեցնելու համար։ Գտնուցան պատուարները, որ «զօրաւորը» չզարգացնելու կամ հայոց ղեկ անտուրութեամբ չլինելու համար՝ այդ տեսակ մեղքերն ունին։ Ուրիշներ խրոխտաբար թերթեցին։ Որչափ որ դիտելը, Դաշնակցութեան օրէնքի վրայ չնշանակող պատուարը յիշատակութեամբ մը շնչանակուցան ապահովարար «հաւատարմաբար» ստորագրող պատուարներն իբր ստրկախոսներ ու անկարգաբերներ, որոնք հայուն բողոքի ձայնին արժեքը կը նուազեցնէին իրենց այդ արարքովը։

Հիմա դերերը փոխուած են։ Համարին տեղ, նոյնքան զօրաւոր ու բունաւոր Ինքնիշխան հետ է մեր գործը։ Ասիկա արեւնարբու հակասակորդ հաշակուցեալ ոչ-խալամ ժողովուրդներուն և պետութեան բազմակողմէ միւս տարրերուն, որոնք իրենց զօրութեանը զանազան եղանակներով արտայայտեցին և առաւելին կարտայայտին Արամապիք զէրբով, յարեւր ընդդիմարեւել զէրբ բունելով և այն ցոյց տուին, թէ Ինքնիշխան գործնալու եղանակին դժգոհ են։ Ընտրութեանց վարկեանը գործնակութեան կամ դժգոհութեան արտայայտութեան ամենէն վճառական վայրկեանն էր, որ անընդուն զօրութեանը և իրապէս զրեկածներն ու տառապողները պէտք էին ապահովել տկարներն զէրբը։

Այն ասան Եւրոպա աստիճան մը աւելի շուտ պիտի համոզուէր, թէ Ինքնիշխան արգաւակ Թիւրքերը մէջ ստեղծած էր զգուշիկ ընթացի մը արտակալ աւարտանոյնը և նրա ծոցը ինչպէս իբր զօրաւոր, կը նշանակէ վատաբար տեղի տալ և վկայել, թէ հայերը գոհ են Ինքնիշխանէ։

Ինքնիշխանը՝ հիմա կընայ «բարեկամական թիւրքութեան» ի պատասխան ցոյց տալ այն ջուհիները, չորս հայերը ապուշօրէն տուին իրեն, ի վնաս նոյն իսկ իրենց դատին։

Օրերը Գալանթար բաւական լաւ տե-
րացեալ է նաև հայոց լեզուին Մենք
տեսի ենք նրան Վրաստանի մասին հայե-
րէն ներկայացման մէջ Այսպէս զա-
տասանատաւ դերում ինչ պարտաւա-
կամ է մեծ սիրով խորալ նաև հայ-
կական բնակիչ վրա, որպէս ժողովու-
րդեան մասին մենք մեծ գոհունակութեամբ
լսեցինք օրերը ինչ մօտ անձնատուրութիւն-
ները Կ.

ՆԱՄԱԿ ԽՄԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

Որովհետև Չապիկ Սուրբաբախյան
Սուրբաբախյան զբոսը իր արշարանը
էրն թերթերը մատուցել յանձնել ժամանա-
կին և վերջին սրբաբախյանը չէին անում,
որի պատճառով և թերթերը լոյս էին տա-
նում ազգայնական անասնիկ յանձնարար-
քին իսկ այս բաների հետեւեցող խմբակու-
թիւնս թէ ներկայիս մասնակց էր կրում
և թէ անարժանք գրութեան մէջ ընկնում
էր բաժանորդներին և ընթերցողներին առաջ
ուստի խմբակութեան և զբաղմունքի
միջև թերթագրութեան ժամանակ Վենետի-
կում և խմբակութեան թերթերը կանոնաւոր
հրատարակութեանը:
Միջոցներ են ձեռք անելով թերթագ-
րութեանը առաջ անելու և թերթերի
կանոնաւոր հրատարակութեանը շարունա-
կելու համար:
Սուրբաբախյան խմբակը լաւ:

նր իր խորին շնորհակալութիւնը և փոքր
ստացման մասին կողմնակի անդրադարձ-
քով:
Համաձայն Հնդկերութեան կանոնադրի § 5
6-ի և 4-ի, որս տարեկան անգամաւճարն
է 3 րոպէ, միանգամ հարկը բոլորէ տուողը
համարվում է ճիշդի միջոցով անդամ,
իսկ Հնդկերութեան օրոյն նշանաւոր նուի-
րատուութեան արած կամ առանձին ծառա-
յութիւն մատուցած անձինք՝ պատուաւոր
անդամներ:

Ճիշդիս հասցէն՝ քոր. Երջուս, Սրբաբախյան
ՕՒԷԼԻՆԻ Կապիկ Սուրբաբախյան
ՕՒԷԼԻՆԻ Կապիկ Սուրբաբախյան
ՕՒԷԼԻՆԻ Կապիկ Սուրբաբախյան

Մ. Տէր-Սրբաբախյան
Յ. Մարտիրոս

ՕՐԱՅ ՆՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Պարզիկ զիւնաւազիտական շրջան-
ներում խօսում են, որ Վիլիէմ կայսրի
և Վիկտոր Էմմանուէլ թագաւորի վեր-
ջին տեսակցութեան ժամանակ Վենետի-
կում դաշնակցներին միջև բացատրու-
թիւն է տեղի ունեցել Ռուսաստանի և
Իտալիայի սեպարատ համաձայնու-
թեան վերաբերութեամբ թերթերի
հարցի առիթով: Պարզում է, որ այդ
տեսակ համաձայնութիւնը չէ հակա-
սում եռապետեան դաշնակցութեան
շահերին:

Պետերբուրգի զեկալար շրջան-
ներին հարցում են, որ այս շարա-
թում մեծ պետութիւնները հանդէս են
գալու Կ. Պոլսում: Ռուսաստանի, Անգ-
լիայի, Ֆրանսիայի և Աւստրիայի դե-
պարտներին արված են համապատաս-
խան հրահանգներ: Միջոցով պետու-
թիւնները հարցնելու են թերթերի,
թէ իսկապէս որո՞նք են այն պայման-
ները, որոնց հիման վրա նա պարտաւոր
է հարաւորութիւն կնքել Իտալիայի հետ:

Աւստրիական «Tagblatt»-ի ա-
սելով, թերթերի մասին շրջան-
ներում յայտնի է, որ 2 շաբաթ յետոյ
ըրբտանական նաւատորմը Ջիբրալտարից
երկայու է Արշակաւազի շրջ-
նում:

Կ. Պոլսից հեռագրում են, որ
երիտասարդ-թերթերի կոմիտէի ըն-
տր յայտնի հաւանակորները ընտրու-
թիւններին սեպարտ:

Սօցիալիստներին միջազգային բիւ-
րօն ընդունել երիտասարդ-թերթերի
կոմիտէի ղեկ՝ ընտրութիւնների ժա-
մանակ ընտրութիւնները գործադրելու
համար:

Հաստատ տեղեկացում են, որ
խաղաղական ազգամասերի գործողու-
թիւնները Արշակաւազի շրջանում
սկսվելու են ապրիլի 25-ից:

Պարզիկ լրագրները սենսացիօն
լուր են հարողում, թէ իրք առաջ
արտաքին գործերի մինիստր Սաղօւօլը
հրահանգ է տուել Կ. Պոլսի զեկալար
Վիլիէմի աւելի հաստատուն կերպով
պահանջել թերթերից հեռացնելու
իր գործերը Ռուսիայի շրջանից: Իսկ եթէ
թերթերն անսովոր չեն իրենց խոսքի
Ռուսաստանին նպատակաւոր պատաս-
խան տալուց, այն ժամանակ, ինչպէս
լրագրներն են հարողում, Վիլիէմ
անսովոր կերպով է հարցը զեկալար
կերպով, և այդ հանգամանքը զուգա-
րկալովու է Իտալիայի վճարական գոր-
ծողութիւնների քայլին:

Ռուսիայի հարցը զբաղան լու-
ծում է ստանալու միմիայն նրանից
յետոյ, երբ առաջ-թերթական սահմա-
նաչափ մասնատուրով ճշտութիւն կորոշէ
թէ որ մասերը Ռուսիայի շրջանում
միմիայն կարող են թերթական անվի-
ճելի սեփականութիւն համարվել: Թերթ-
բաց գործերը մնալու են զբանից յե-
տոյ իրենց անվիճելի տեղերում:

Հօնօրնում հրատարակվեց «Կա-
պիտ զիբը» պարսկական գործերի
առիթով նրա մէջ բերված է Իրէյի
գրութիւնը, որ պահանջում է, որպէս-
զէ Ռուսաստանը Վարսաւաստանում
ձեռնարկել իր իրաքանչիւր քայլի
մասին վաղորօք յարաբերութեան մէջ
մտնել Անգլիայի հետ Մասնա-
նշարված է նաև, թէ անարժանք է, որ
առանցքը գրաւեն թէ՛հրանքը Գրքի
հրատարակութիւնը առաջ է բերում
սենսացիա:

Նանկին քաղաքը իրանից ներ-
կայացնում է գործուրի պատկեր:
Փողոցները լի են զիւնակներով, չորս
կողմը մեծ հրդեհներ են, ամենուրեք
հրաքանձաղութիւն է ու կատարի
կիւր ապստամբ զորախմբերի և կա-
ռավարական գործերի միջև:

Նանկին քաղաքը իրանից ներ-
կայացնում է գործուրի պատկեր:
Փողոցները լի են զիւնակներով, չորս
կողմը մեծ հրդեհներ են, ամենուրեք
հրաքանձաղութիւն է ու կատարի
կիւր ապստամբ զորախմբերի և կա-
ռավարական գործերի միջև:

տար անիշխանութիւն է: Բէկցիտներ
ները գործում են ամենայն եռանդով:
Նրկարդ և երրորդ Պետական
Դուռայի անգամ Դոնան զօրաց շրջա-
նի կողմից՝ պատգամաւոր փաստարան
Մ. Ալէքսանը (սահմ. ուսուց.) վճել է
4-րդ Դուռայի ընտրութիւններին իր
թիւնաւորութիւնը չը դնել: Պատգամա-
ւորը մեկնում է արտասահման գիտա-
կան առիթան ստանալու նպատակով
զինարացիա պաշտպանելու համար:

Պետերբուրգի միջնակարգ դպ-
րոցներից մի քանիսի ծնողական ժո-
ղովուրդը հարց են բարձրացրել ուղերձ
ներկայացնելու ժող. լուս. մինիստրին,
որպէսզէ այս տարի, ի յիշատակ հայ-
րենական պատերազմի յօրերանի, վե-
րանան քննութիւնները և աշակերտնե-
րը փոխարկեն տարեկան թւանշան-
ներով:

Իրանի կողմից կուսակցու-
թեան խարդախութիւնների գործի ա-
ռիթով հարցաքննվեցին քննիչ Լրօմբը,
որս օգնական Պատուօլը, դատախա-
զի օգնական Ակալօլը և թարգման
Նալբանդէն:

Պարզիկ վիլիէմ ասում է, որ եթէ
լաւ բերք ստացվի, այն ժամանակ 4-րդ
Պետական Դուռայի անգամներ կընտր-
վեն մեծ մասամբ աշակերտներին:
Իսկ եթէ անբերրութիւն լինի, այն
դէպքում կանցնեն սօցիալ-դեմոկրատ-
ները և աշխատաւորականները: Կա-
ղանները, Պարզիկ վիլիէմ կարծիքով,
թէ շահներ ունեն... Երազն ի բարն
կատարվի...:

Բողոչիկի նախագործում մեծ
հրդէն է, վնասները շատ խորը են:

Ռուսաց կառավարութիւնը ար-
գելեց լրագրներին յայտարարութիւն-
ներ անել լրագրներում խաղաղու-
տունների մասին վաճառման մասին:

Վարչապետը լուր է պատվում,
թէ իրք աւստրիացի պահեստի զին-
ւորները հիւսկաստանի միջոցով կարգա-
դրութիւն են ստացել պարտաւոր լու-
րերը առաջին կողմի ներկայանալու
նր հարկն է:

Հ Ն Ո Ւ Ա Գ Ի Ր Ն Ե Ր

ՊԵՏԵՐ. ՀԵՆՐԻԿԻՆԻ, ԳՈՐԸ.
3 ապրիլ

ԿՈՍՏՐՈՒՄ: Երբեք չէր գիտեիք
աշակերտներ խուճեցնել մի գեղար-
հու առնել, որը նրանց կարծիքով խոր
գոտար էր ստացել իր ամուսնուց: Աշա-
կերտը սպանեցին քանզի գեղարհու
և 4 երկամեկին: Մարդասպանները կալա-
նաւորվեցին:

ԿԵՐԷ: Փոթորից ենիկալ վատակները
չուրը տարաւ: Խնդրիկ են մի քանի ձըր-
նորներ:

ՄՈՒԿԻՆԵ: Գիւղացիները սպանեցին
հարկաւաքներին:
Հարցում են, որ երեւոցի են 1000
խուսիսու:

ՄԱՍՏՈՒ: Զբոսի վարարութիւնը շատ
տե-
ղի գետակների մօտ փլուզում են, վնասներ
խորը են:

ՄԱՍՏՈՒ: Գետերի յորջաջութիւնը շատ
չիտութիւններ քանդվում են: Զուրն անց-
նելու ժամանակ լեղողիցին կրք հասա-
կաւոր և երկու երեսայ:

ՊԵՏՐՈՒՄ: Վճարակ գանգատակր ներ-
կայացրեց նաև արեղայ Ստարչիկին:
ԲՈՒԼՈՒ: Ամերիկուէի Կլիւրին Իուլ-
րում աէրօպլանով բարձրացաւ աստուտ.
ժամը 5 և 36 րօպ. և 6 7 1/2-ին իջաւ:
Իուլուում նա առաջին կինն է, որ թուս
չրանցիկ վրայով:

ԿԱՆՏՈՒ: Բացվեց նոր հաստատված ու-
սաց ինքնապատասխանը:

ՊԵՏՐՈՒՄ: Կարծիք նախ զլուսւոր
վարութիւնը երէկ անբերի նախադիւն-
ու շրջաններն ուղարկեց 41 բժշկական-
անդէշ մարմիններ, որոնք բանալու են
750 ճաշարան:

ԲԷԼՂԱՄ: Ունեւարական անտարական
ցուցահանդէսի բացման ժամանակ բացի
զիւլուտախական մարմինց տեղական ան-
ձերից ոչ ոք ներկայ չէր: Առեարականներ
կողմից ցուցահանդէսը բոլորի է են-
թարկվել:

Կիւլ: Իւշինիկի գործը քննվելու է
զեկնակ մայիսի 17-ին:

Նմբազի՝ ԱԼԷՔԱՆԴՐ. ՔԱՄԵՐՍՐ
Հրատարակչինք՝ Ա. ՔԱՄԵՐՍՐ
Յ. ՏԵՐ-ՄԱՐԿՈՍԵԱՆ
Հ. ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ

Տ Ե Ղ Ե Կ Ա Տ Ո Ւ

Բ Ե Ր Ե Կ

Ա. ՄԻԿԻՍԻՆԻԱՆ

Մատուցել օրիփիւս (606), միջառնակակ
զինակական և կոտորի հիւանդութիւններ:
Էլիմ-
արարութիւն:
Յունիս (121) 2-ժ. զերկիկոյ
լուրից (5-7) ժ. կրկնական
ամեն օր (4) անց շաբաթ 2-3 ժ. զիւր.
Սոլոյի, Բերտալիսոյ, № 33 (անկէն Գաղիկի
փողոց): 81էֆօն № 1175.
(ն. Տ. Կ.) 888. 100-84

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
Երբ. Աւսարգիստիկներ
Այգին բաց է թողնում արտասահմանան,
ուսական և տեղական լաւ տեսակի ՊՏՂԱ-
ՏՈՒ ՆԱՌԻՐ չափաւոր գներով: Կատարոց-
ներն ուղարկվում են ՔՐԻ. Հասցէն՝ Օր.
Տքրա (Յակ. յ. Դ.), Աւսարգիստիկ.
Այգեղործ. Սիրոյնի Ընդ. 1911 թ. Մօսկ-
վայում կազմակերպած Համառու. Յօրի-
ճուցահանդէսի ֆիրման արժանացել է
արծաթէ մեդալի, իսկ թիֆլիսում կալա-
ցած պարտուածական արդիւնքների ներ-
թական ցուցահանդէսում անձնատուր ար-
ժանացել է ոսկեղ մեծ մեդալի:

ՔԱՄԱՒԵԱՆՅ Ս.Ի
Մոր յոյս տեսած գրողները.
«Երբ Հայաստանի» գրքի գոհարները
գին 10 կօպ.
«Միտ» գրքից «Ծնողների նամակները
որդուն», 15 կօպ., Նեղիակի պատկերով
Դիմի թիֆլիսի գրաստանութիւններին, ու
վաճառվում են նրա միւս գրքերը.— «Մա-
կիտ», 25 կ., «Շէն թագաւոր», 25 կ.,
«Երկու աղբերակ», 30 կ., «Աստուած աղ-
բախի կրկնում», 30 կ., «Հէքիաթներ», 30
կ., «Երկու կոյս», 30 կ., «Ամենա աղ-
բախ», 8 կ., «Գալոս աղբ», 12 կ., «Աղ-
բախի առակներ», 30 կ., «Արտաշատ քա-
ղաք», 20 կ., «Ծերերի գրքեր», 20 կ.,
«Աստուած դատաստան», 5 կ., «Աստուած
չը ճանաչող», 10 կ., «Ժամանակը ուղի»,
40 կ., «Բալ Սրբոյ», 25 կ., «Մատուցի
Յովնան», 30 կ., «Մուր Մաշիկ», 25 կ.,
«Ժողովածու երկեր», 50 կ., «Կարգան
ու Վանք», 30 կ., «Ալիք» գրքի հեն
պատմութիւն, 40 կ.:
Հեղինակի հասցէն՝ Միքայէլեան փ. № 22.
(Կ. Կ.) 197. 10-3

Վ Ա Ճ Ա Ս Ո Ւ Վ Ո Ւ Մ Է
ԼՈՒՍԱՆԿԱՐ ՏԵՐ-ՂԵՆՈՒԵՆԻՆԻ մօտ հան-
գուցեալ գրաստարգ

Գարրիկի Սուղուկեանի
պատկերը

Ինչպէսզէ պարտաւոր, հարց 20 կ. Երբ
մինչ 3 րօպի արժողութեամբ նրա տե-
ղի վաճառվում են ընտր հայ գրողների և
գործիչների պատկերները, մասնաւոր բա-
ցատեսիլներ: Դիմի՝ Թիֆլիս, Նիկոլաւ-
սկիյ մօտ, ֆոտոգրաֆիա Երթ-Դեւոնձաճ.
(Օ. մ.) 206. 3-3

Ներսիսեան Հայոց Հոգ. Իպրոցի Հոգաբարձութիւնը
արանակ շարտարում է, որ այս տարի ապրիլի 15-ին, երեկվայ ժամը 11-ին, ղեկ-
նողական նոր կառուցված շէնքում նշանակվում է հրապարակական աճուրդ վաճառու-
ղարկողական հոգաբարձիները:
217. 2-1

„ԳԻՐ“ գրաստանում վաճառվում են

Table with 2 columns: Book titles and prices. Includes titles like 'Մարտիկան', 'Սուղուկեանի պատկերը', 'Մատուցի Յովնան'.

Ս.ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳԻ ԳԻՄՆԱԿԱՆ ԼԱՐՈՐԱՏՈՐԻԱ
Իզմալովսկի ար., № 27.
Պարիզ 1900.
ՈՍԿԵ ՍԵԳՄԵՆՆԵՐ Կիմի-Նովգօր. 1806.
BEAUTE DU TEINT
EAU DE LYS DE NINON
ԳՂԻՅԵՐԻՆԵԱՆ ԿԱԹ-ԻՐԻՍԻ ԿԱԹ
Փափկացնում են կաշին և դարձնում նրան քնքար և թաշանման
Գլխաւոր պահաւոր. Կաւկասեո Տ-ւօ Թորգուսի Արեւարկարի Կաւար-
մի-Թիֆլիս, Եալա, Եալաւա.
(5.) 4-4

ԵՐՈՒԱՆԻ ԳՕԶ
ԿԱՐԱ-ԳԱՐԳԻԵՐ
(Յալովի Գիւնեակ)
Գ Ի Ն Ե Է 50 Կ.
(ն. Կ.) 183. 10-5

Լ Ո Յ Ս Տ Ե Ս Ա Ի
ՅՈՒՎԿԻՍ ՍՕԼՈՎԵՆԻ
Ըննադատական մի նոր աշխատութիւնը
Ժաւանակակից հայ քնարերգուր. փիլիսօփայութիւնը
Գրքը բաղկացած է 233 երևոցի և բաժանված է երկու շրջանի: առաջին շրջանը
մտնի Յ. Յովանիսեանի, Յովն. Թաւանիսեան, Լ. Մանուկեան և Ա. Մանուկեան,
երկրորդի՝ Յ. Յովանիսեան, Ա. Թաւանիսեան, Կ. Տէրեան և քննադատ
Գիւնի է 50 կօպ.
Դիմի թիֆլիսի գրաստաններին և Բագու՝ «ԿՕՏՐԱԿՆԻՔ» գրաստանութիւն
ժալով գնողներին՝ «Հերման» տպարան, թիֆլիս, Գրաստակայ փողոց, որտեղ 10 օր
գնորդ կը ստանայ 20% զեղջ: Հեղինակի հասցէն՝ Թիֆլիս, րեդակցիա «ԴՅՕՐԵ-Թար»
(ն. Կ.) 199. 10-3

ԳԻՐԱՆՍԱՆ ՏՄԱՐԱՆԸ
(ԼՈՐԻՍ-ՄԵԼԻԿՈՒՍԿԱՅԱ ՓՈՂՈՑ, ԱՐՔՈՒՆԱԿԱՆ ՏՈՒՆ)
կատարում է ամեն տեսակ տպարանական աշխատանքներ, այն է՝ տպագրում է կրօն-
գիրներ և ամսագիրներ, գրքեր, բրոշուրներ, բլանկներ, ափիսանքներ, ծրագրեր,
ամենակ նրախաւորումներ, այցելարանի արքայի, հարկերի,
Ընտրվում են տպարանական պատուէրներ հետեւի լեղակներով ուսուցիչներ, հարկերի,
ցերեխ, թուրքերի, ֆրանսիերի, զերմաների, արկապիւրի և լեւանական բարձրագոյն
Պատուէրները կատարվում են մաքուր, ճշտութեամբ և չափաւոր գներով: Ընտրվում են նաև
չուսափոյթ կատարվելու պատուէրներ առանձին պայմաններով:
Պատուիրողների ցանկութեան նամակայն, տպարան պատուիրողները կարող է կալով
այս, կամ բրոշուրներ շինել, ու այնու յանձնել:
ԿԱՆ ՄԵՆ ԸՆՆԱԿՆՈՒԹԻՒՆԱՐ ԶԵՆՈՒՄԸ ՏԵՍՈՒՄ ԹՂԵՐ ԳՐԵՍՈՒՄ
ԳՆԵՐՈՎ:
Տ Է Լ Է Ք Օ Ն № 67.